

Εγκύκλιος 130297/15.7.96

Εγκύκλιος εφαρμογής Π.Δ. 17/96 «Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ».

Ιστορικό - Εθνική προϋπάρχουσα νομοθεσία

Με την ευκαιρία της δημοσίευσης του π.δ. 17/96 με το οποίο εναρμονίζεται η εθνική μας νομοθεσία για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων με την οδηγία 89/391/ΕΟΚ, στην παρούσα εγκύκλιο γίνεται και μια ανασκόπηση της εθνικής προϋπάρχουσας νομοθεσίας που καθόριζε πριν το διάταγμα αυτό το θεσμικό πλαίσιο για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων και έγινε μια προσπάθεια να καταγραφούν σε ενιαίους πίνακες το θεσμικό αυτό πλαίσιο με τις νέες ρυθμίσεις του διατάγματος.

Η ψήφιση του ν.1568/85 "Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων" υπήρξε η σπουδαιότερη καινοτομία της προηγούμενης δεκαετίας όσον αφορά το θεσμικό πλαίσιο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.

Ο ν.1568/85 αποσκοπούσε τον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου της ασφάλειας και υγιεινής των εργαζομένων στην Ελλάδα.

Στο νόμο αυτό μεταξύ άλλων:

Ρυθμίσθηκαν τα θέματα οργάνωσης και πρόληψης σε όλα τα επίπεδα (επιχείρηση, εθνικό και νομαρχιακό επίπεδο) με την καθιέρωση των θεσμών του Τεχνικού Ασφάλειας (ΤΑ) και Γιατρού Εργασίας (ΓΕ), του δικαιώματος των εργαζομένων να συστήνουν Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΥΑΕ), και την σύσταση του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ) και των Νομαρχιακών Επιτροπών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΝΕΥΑΕ) τα οποία αποτελούν και τα κυριότερα όργανα άσκησης του κοινωνικού διαλόγου σε εθνικό και νομαρχιακό επίπεδο αντίστοιχα.

- Διατυπώθηκαν οι γενικές αρχές ανθρωποκεντρικού σχεδιασμού των χώρων εργασίας καθώς και οι γενικές αρχές προστασίας των εργαζομένων που εκτίθενται κατά την εργασία σε φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες.
- Εισήχθη η υποχρέωση κατασκευαστών, εισαγωγέων, προμηθευτών σχετικά με την ασφάλεια των μηχανημάτων.
- Καθιερώθηκε η επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

Αρχικά ο ν.1568/85 δεν αφορούσε το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ. Επίσης οι θεσμοί του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας και του δικαιώματος των εργαζομένων να συστήνουν ΕΥΑΕ, με μεταβατική διάταξη, ίσχυαν για τις περιπτώσεις των επιχειρήσεων που απασχολούσαν πάνω από 150 άτομα. Ο αριθμός των υπόχρεων επιχειρήσεων για την εφαρμογή των θεσμών αυτών ήταν περίπου 700.

Οι υπόλοιπες διατάξεις του ν.1568/85 στην αρχική του έκδοση δεν ίσχυαν για τις επιχειρήσεις εκρηκτικών υλών, μεταλλείων, λατομείων, ορυχείων, καθαρά αλιευτικών, μεταφορών (εκτός από τις δραστηριότητες υποστήριξης) και των εργασιών με ιοντίζουσες ακτινοβολίες.

Για τις παραπάνω εξαιρέσεις στην παράγραφο 3 του άρθρου 1 του ν.1568/85 δίνεται η δυνατότητα επέκτασης εφαρμογής μερικά ή ολικά του νόμου με έκδοση προεδρικού διατάγματος ύστερα από γνώμη του ΣΥΑΕ.

Με το π.δ. 289/86 επεκτάθηκε η εφαρμογή του ν.1568/85 στους χώρους που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και με την κοινή υπουργική απόφαση 88555/88 που κυρώθηκε με το ν.1836/89, επεκτάθηκε η εφαρμογή του σε όλο το δημόσιο τομέα, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α.

Με το π.δ. 294/88 ρυθμίστηκαν ο ελάχιστος χρόνος απασχόλησης των τεχνικών ασφάλειας και των γιατρών εργασίας καθώς επίσης και το επίπεδο γνώσεων και η ειδικότητα των τεχνικών ασφάλειας.

Με το π.δ. 157/92 επεκτάθηκε η εφαρμογή των προεδρικών διαταγμάτων που είχαν εκδοθεί με τις εξουσιοδοτήσεις του ν.1568/85, στο δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τους Ο.Τ.Α.

Επίσης στα προεδρικά διατάγματα για τον μόλυβδο (π.δ.94/87), τον αμίαντο (π.δ.70α/88), τους καρκινογόνους παράγοντες (π.δ.399/94) και τους βιολογικούς παράγοντες (π.δ.186/95) προβλέπεται ότι αν από την εκτίμηση των κινδύνων αποδεικνύεται κίνδυνος για την υγεία ή την ασφάλεια των εργαζομένων ανεξάρτητα από τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται στην επιχείρηση ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες γιατρού εργασίας.

Κοινοτική νομοθεσία - Οδηγία ΠΛΑΙΣΙΟ

Αντίστοιχα στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 1989 το Συμβούλιο των Υπουργών με στόχο την ίση και καλύτερη προστασία των εργαζομένων στα κράτη μέλη της Ένωσης, και με βάση το άρθρο 118Α της Συνθήκης περί ιδρύσεως της ΕΟΚ όπως συμπληρώθηκε από την Ενιαία Ευρωπαϊκή πράξη του 1986, εξέδωσε την οδηγία 89/391/ΕΟΚ "Σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία "αναφερόμενη και σαν οδηγία "ΠΛΑΙΣΙΟ".

Το κύριο χαρακτηριστικό της οδηγίας αυτής είναι ότι διατυπώνει τις γενικές αρχές που πρέπει να διέπουν τα εθνικά συστήματα ασφάλειας και υγείας των εργαζόμενων των κρατών μελών και τους κανόνες εφαρμογής των γενικών αυτών αρχών.

Οι γενικές αυτές αρχές αναφέρονται στην προαγωγή της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία (πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων, προστασία της ασφάλειας και της υγείας, εξάλειψη των συντελεστών κινδύνου και ατυχημάτων) και στις θεσμικές δομές και διαδικασίες (ενημέρωση των εργαζομένων, διαβούλευση και ισόρροπη συμμετοχή των εργαζομένων, εκπαίδευση και κατάρτιση).

Ανατρέχοντας κανείς στα "έχοντα υπόψη" της οδηγίας μπορεί να επισημάνει τις διαπιστώσεις και διακηρύξεις του Συμβουλίου που το οδήγησαν στην έκδοση αυτής της οδηγίας. Χαρακτηριστικά επισημαίνουμε τα παρακάτω:

- Οτι υπάρχουν υπερβολικά πολλά εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες και ότι πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα.
- Οτι τα νομοθετικά συστήματα στα κράτη μέλη σχετικά με την ασφάλεια και υγεία στους χώρους εργασίας διαφέρουν σημαντικά και πρέπει να βελτιωθούν και ότι οι διαφορές αυτές μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετικά επίπεδα προστασίας και να επιτρέπουν έναν ανταγωνισμό σε βάρος της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων.
- Οτι υπάρχει αναγκαιότητα να αναπτυχθεί η ενημέρωση των εργαζομένων καθώς και ο διάλογος και οι συμμετοχικές διαδικασίες στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων.
- Οτι η βελτίωση της ασφάλειας της υγιεινής και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία αντιπροσωπεύει ένα στόχο ο οποίος δεν μπορεί να εξαρτάται από καθαρά οικονομικές εκτιμήσεις.

Εναρμόνιση του εθνικού μας δικαίου με την οδηγία ΠΛΑΙΣΙΟ

Η οδηγία ΠΛΑΙΣΙΟ βρήκε τη χώρα μας να έχει ήδη ένα καλό θεσμικό πλαίσιο για την ασφάλεια και υγεία κατά την εργασία το οποίο σε κάποια σημεία του υστερούσε σε σχέση με τις προβλέψεις της οδηγίας σε άλλα όμως σημεία ήταν αυστηρότερο. Το θεσμικό αυτό πλαίσιο αποτελούσαν ο ν. 1568/85 και το π.δ. 294/88.

Για την εναρμόνιση του εθνικού μας δικαίου με την οδηγία ΠΛΑΙΣΙΟ έγινε διαβούλευση στο Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΣΥΑΕ), όπου συμμετέχουν εκπρόσωποι των εργαζομένων, εργοδοτών επιστημονικών φορέων καθώς και εκπρόσωποι από τα συναρμόδια Υπουργεία.

Έγιναν αρκετές συνεδριάσεις και στο τέλος η γνωμοδότηση του ΣΥΑΕ πάνω στο σχέδιο προεδρικού διατάγματος υπήρξε σχεδόν ομόφωνη (ελάχιστες μόνον αντιρρήσεις από πλευράς ΓΣΕΕ για αυστηρότερες ρυθμίσεις). Το π.δ. που εναρμονίζει το εθνικό μας δίκαιο με την οδηγία ΠΛΑΙΣΙΟ δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με αριθμό 17, τεύχος (11/Α), στις 18-1-96 και ισχύει από την ημερομηνία δημοσίευσής του με τίτλο:

"Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ"

Όπως φαίνεται και από τον τίτλο του διατάγματος, με τις ίδιες ρυθμίσεις έγινε και εναρμόνιση του εθνικού μας δικαίου και με την οδηγία 91/383/ΕΟΚ της 25 Ιουνίου 1991 "Για τη συμπλήρωση των μέτρων που αποσκοπούν στο να προαγάγουν τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εργαζομένων με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου ή με σχέση πρόσκαιρης εργασίας".

Βασικά η εναρμόνιση με την οδηγία ΠΛΑΙΣΙΟ έγινε με την επέκταση των ρυθμίσεων του ν. 1568/85 και του π.δ.294/88, με την υιοθέτηση των νέων προβλέψεων της οδηγίας και με την πρόβλεψη δημιουργίας των αναγκαίων δομών που θα εξασφαλίσουν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο την υπαγωγή των εργοδοτών και των εργαζομένων στις εν λόγω διατάξεις.

Το προεδρικό διάταγμα είναι χωρισμένο στα εξής 5 κεφάλαια:

Κεφάλαιο Α: Γενικές διατάξεις

Το κεφάλαιο Α περιλαμβάνει το σκοπό και το αντικείμενο του διατάγματος καθώς και τους διάφορους ορισμούς που είναι χρήσιμοι για την καλύτερη ανάγνωση του.

Κεφάλαιο Β: Όργανα βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση

Το κεφάλαιο αυτό περιέχει ρυθμίσεις που αφορούν:

- 1 Τους εκπροσώπους των εργαζομένων με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα ασφάλειας και υγείας.
- 2 Την παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης.
- 3 Τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης.
- 4 Την επιμόρφωση των τεχνικών ασφάλειας, των γιατρών εργασίας και των εκπροσώπων των εργαζομένων.

Κεφάλαιο Γ: Υποχρεώσεις εργοδοτών

Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφονται:

- Οι γενικές και ειδικές υποχρεώσεις των εργοδοτών.
- Τα γενικότερα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια, την εκκένωση των χώρων από τους εργαζόμενους και τα μέτρα στην περίπτωση σοβαρού και άμεσου κινδύνου.
- Η υποχρέωση του εργοδότη για ενημέρωση και εκπαίδευση των εργαζομένων.
- Η υποχρέωση του εργοδότη για διαβούλευση με τους εργαζόμενους και η διευκόλυνση της ισόρροπης συμμετοχής τους.

Κεφάλαιο Δ: Υποχρεώσεις των εργαζομένων

Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφονται οι υποχρεώσεις των εργαζομένων.

Κεφάλαιο Ε: Διάφορες διατάξεις

Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει:

- Ρυθμίσεις για την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων στα πλαίσια του εθνικού συστήματος υγείας και των ασφαλιστικών και υγειονομικών διατάξεων.
- Τα αρμόδια όργανα ελέγχου εφαρμογής των διατάξεων του διατάγματος.
- Τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις για τους παραβάτες.
- Την έναρξη ισχύος του διατάγματος

Οι κατ' άρθρο προβλέψεις του διατάγματος έχουν ως εξής:

Άρθρο 1: Αντικείμενο-Πεδίο εφαρμογής

Στη παράγραφο 1 ορίζεται ότι σκοπός του διατάγματος είναι η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας περί της ασφαλείας και υγιεινής των εργαζομένων προς τις διατάξεις των οδηγιών 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ.

Στη παράγραφο 2 περιγράφεται το αντικείμενο του διατάγματος που είναι η εφαρμογή μέτρων για την προαγωγή της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία καθώς επίσης και σε γενικές γραμμές οι γενικές αρχές που περιέχει το διάταγμα.

Στις παραγράφους 3, 4, 5, 6, 7 και 8 ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του διατάγματος και οι εξαιρέσεις του και γίνονται οι αναγκαίες επεκτάσεις του ν.1568/85 και των προεδρικών διαταγμάτων που εκδόθηκαν με τις εξουσιοδοτήσεις του ούτως ώστε το θεσμικό, νομικό και κανονιστικό πλαίσιο για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων (ν.1568/85, π.δ. που εκδόθηκαν με τις εξουσιοδοτήσεις του και π.δ.17/96) να ισχύουν για όλες τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα και να καλύπτουν όλους ανεξαιρέτως τους εργαζόμενους. Ειδικότερα:

- **Στις παραγράφους 3 και 4** ορίζεται ότι οι διατάξεις του διατάγματος εφαρμόζονται σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής, κλπ) και ότι για την εφαρμογή του διατάγματος στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και ΟΤΑ ισχύουν και οι ιδιαίτερες ρυθμίσεις της ΚΥΑ 88555/3293/88.

- **Στην παράγραφο 5** ορίζεται ότι οι διατάξεις του διατάγματος δεν εφαρμόζονται στο ένστολο προσωπικό των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας και στο οικιακό υπηρετικό προσωπικό.

- **Με την παράγραφο 6** γίνεται επέκταση της ισχύος του ν.1568/85 και των προεδρικών διαταγμάτων που εκδόθηκαν με τις εξουσιοδοτήσεις στο σύνολό τους και στις επιχειρήσεις, εκρηκτικών υλών, μεταλλείων-λατομείων- ορυχείων, καθαρά αλιευτικές, μεταφορών και σε εργασίες με ιοντίζουσες ακτινοβολίες, οι οποίες όπως αναφέρθηκε παραπάνω εξαιρούνταν από το πεδίο εφαρμογής του ν.1568/85.

- **Στην παράγραφο 7** αναφέρονται οι διατάξεις που έχουν εφαρμογή στις θαλάσσιες μεταφορές οι οποίες κατά το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας καλύπτουν τις απαιτήσεις τις οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

- **Με την παράγραφο 8** διευκρινίζεται ότι ειδικά για τον κλάδο των μεταλλείων- λατομείων- ορυχείων εφαρμογή έχουν και οι πλέον δεσμευτικές ή και ειδικές διατάξεις της Υ.Α. Π-5η/Φ/17402/84 "Κανονισμός Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών" (931/Β).

Άρθρο 2: Ορισμοί

Στο άρθρο 2 δίνονται οι ορισμοί του εργαζόμενου, του εργοδότη, της επιχείρησης, του εκπρόσωπου των εργαζομένων, του τόπου εργασίας, της πρόληψης και της αρμόδιας επιθεώρησης εργασίας.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στον ορισμό του εργαζόμενου. Ο ορισμός του εργαζόμενου καλύπτει όλους τους εργαζόμενους με οποιαδήποτε σχέση εργασίας (π.χ. αορίστου χρόνου, ορισμένου χρόνου, πρόσκαιρης εργασίας κλπ.) καθώς επίσης και τους μαθητευόμενους και όσους κάνουν πρακτική άσκηση. Δεν περιλαμβάνει το υπηρετικό προσωπικό και τους αυτοαπασχολούμενους.

Για τους αυτοαπασχολούμενους όταν εκτελούν εργασίες σε επιχειρήσεις, υποχρεώσεις απέναντι τους για θέματα υγιεινής και ασφάλειας, έχουν και οι εργοδότες των επιχειρήσεων αυτών στα πλαίσια των υποχρεώσεων τους για την προστασία των τρίτων στην επιχείρηση τους σύμφωνα με το άρθρο 7 (παράγραφος 1) του διατάγματος.

Άρθρο 3: Εκπρόσωποι των εργαζομένων με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα ασφάλειας και υγείας

Με το άρθρο αυτό επεκτείνεται το δικαίωμα των εργαζομένων να επιλέγουν εκπροσώπους, με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία, σε όλες τις επιχειρήσεις ανεξάρτητα αριθμού εργαζομένων.

Στην περίπτωση που ο αριθμός των εργαζομένων είναι από 20 άτομα και πάνω η διαδικασία επιλογής γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 3 του ν.1568/85 ενώ στη περίπτωση που ο αριθμός των εργαζομένων είναι κάτω από 20 άτομα η διαδικασία επιλογής γίνεται κατόπιν διαβούλευσης μεταξύ των εργαζομένων και με όποιο τρόπο αυτοί αποφασίσουν.

Οι παραπάνω εκπρόσωποι επιλέγονται για διάστημα δύο ετών.

Άρθρο 4: Παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης

Σύμφωνα με τα άρθρα 4 (παράγραφος 1) και 14 (παράγραφος 1) του ν. 1568/85 και το άρθρο 1 του π.δ. 294/88 στις επιχειρήσεις που απασχολούν 150 άτομα και πάνω ο εργοδότης έχει υποχρέωση να χρησιμοποιεί υπηρεσίες τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας.

Με το άρθρο 4 επεκτείνεται η υποχρέωση του εργοδότη να παρέχει στους εργαζόμενους υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης σε όλες τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα ανεξαρτήτως κλάδου οικονομικής δραστηριότητας και αριθμού εργαζομένων.

Στο ίδιο άρθρο εκτός της παραπάνω υποχρέωσης, ρυθμίζονται τα θέματα του επιπέδου γνώσεων και της ειδικότητας του τεχνικού ασφάλειας, του ελάχιστου χρόνου απασχόλησης του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας, τα της σύμβασης ανάθεσης των καθηκόντων τους και μερικές πρόσθετες υποχρεώσεις τους. Αναλυτικότερα οι προβλέψεις του άρθρου έχουν ως εξής:

1. Υποχρέωση παροχής υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης

Σε όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως αριθμού εργαζομένων ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες τεχνικού ασφάλειας .

Στις επιχειρήσεις που απασχολούν 50 και άνω εργαζόμενους ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες γιατρού εργασίας.

Υπενθυμίζεται ότι στις επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους και χρησιμοποιούν, μόλυβδο, αμίαντο, καρκινογόνες ουσίες, βιολογικούς παράγοντες και από την εκτίμηση των κινδύνων καταδεικνύεται κίνδυνος για την υγεία ή την ασφάλεια των εργαζομένων, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες γιατρού εργασίας.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 ο εργοδότης προκειμένου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του για παροχή υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης, δύναται να επιλέξει μεταξύ των περιπτώσεων ανάθεσης των καθηκόντων τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας:

- σε εργαζόμενους στην επιχείρηση
- σε άτομα εκτός της επιχείρησης
- σε Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ)

ή συνδυασμό μεταξύ αυτών των δυνατοτήτων. Στην περίπτωση δε αυτή, αυτοί οφείλουν να συνεργάζονται αναλόγως των αναγκών.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την παράγραφο 2 εδάφιο γ στις επιχειρήσεις χαμηλής επικινδυνότητας (Κατηγορία Γ) δύναται ο ίδιος ο εργοδότης να εκτελεί χρέη τεχνικού ασφάλειας εφόσον επιμορφωθεί κατάλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 13 του ν. 1568/85 και το άρθρο 6 του παρόντος διατάγματος.

Σύμφωνα με τις παραγράφους 10 και 11 στις επιχειρήσεις που έχουν υποχρέωση πλήρους απασχόλησης τουλάχιστον δύο τεχνικών ασφάλειας συνιστάται υποχρεωτικά Εσωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης (ΕΣΥΠΠ) η οποία μπορεί να λειτουργήσει και ως ΕΞΥΠΠ αφού όμως πάρει και την σχετική άδεια.

2. Επίπεδο γνώσεων τεχνικού ασφάλειας

Με βάση τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 4, το ν.1568/85 και το π.δ.294/88 ανάλογα με την κατηγορία που ανήκει η επιχείρηση και τον αριθμό των εργαζομένων το επίπεδο γνώσεων του τεχνικού ασφάλειας ορίζεται σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΑΡΙΘ.ΕΡΓΑΖΟΜ. (Ε)	ΕΠΙΠΕΔΟ ΓΝΩΣΕΩΝ ΤΑ
A	E>50	1ος ΑΕΙ* 2ος ΑΕΙ ή ΤΕΙ** 3ος και πάνω ΑΕΙ ή ΤΕΙ ή ΜΕ**
A	E<50	ΑΕΙ ή ΤΕΙ
B	E>650	1ος ΑΕΙ 2ος ΑΕΙ ή ΤΕΙ 3ος και πάνω ΑΕΙ ή ΤΕΙ ή ΜΕ
B	50<E<650	ΑΕΙ ή ΤΕΙ
B	E<50	ΑΕΙ ή ΤΕΙ ή ΜΕ με πλήρη απασχόληση και κατάλληλη επιμόρφωση
Γ	E>50	1ος και 2ος ΑΕΙ ή ΤΕΙ 3ος και πάνω ΑΕΙ ή ΤΕΙ ή ΜΕ
Γ	E<50	ΑΕΙ ή ΤΕΙ ή ΜΕ με πλήρη απασχόληση και κατάλληλη επιμόρφωση ή ο ίδιος ο ΕΡΓΟΔΟΤΗΣ με κατάλληλη επιμόρφωση

* ΑΕΙ: Άρθρο 5 παράγραφος 1 εδάφια α και β του ν.1568/85

** ΤΕΙ: Άρθρο 5 παράγραφος 1 εδάφιο γ του ν.1568/85

*** ΜΕ: Άρθρο 5 παράγραφος 1 εδάφιο δ του ν.1568/85

3. Ειδικότητα τεχνικού ασφάλειας

Η ειδικότητα του ΤΑ καθορίζεται στο άρθρο 5 του π.δ. 294/88 ανάλογα με τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας.

4. Ελάχιστος χρόνος απασχόλησης τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας

Με βάση τις παραγράφους 1, 2 και 3 του άρθρου 4 και το άρθρο 3 του π.δ.294/88 ο ελάχιστος χρόνος απασχόλησης του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας ορίζεται σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΩΡΕΣ ΕΤΗΣ.ΑΠΑΣΧ. ΤΑ ΑΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ	ΩΡΕΣ ΕΤΗΣ.ΑΠΑΣΧ. ΓΕ ΑΝΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ	
Α	ΕΩΣ 500	3.5	0.8	0.8
	501 - 1000	3.0	0.8	0.8
	1001 - 5000	2.5	0.8	0.8
	5001 ΚΑΙ ΑΝΩ	2.0	0.8	0.8
Β	ΕΩΣ 1000		2.5	0.6
	1001 - 5000		1.5	0.6
	5001 ΚΑΙ ΑΝΩ		1.0	0.6
Γ			0.4	0.4

Σε κάθε περίπτωση για τον καθένα χωριστά:

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ (Ε)	ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
μέχρι και 20	25 ώρες ετησίως
από 21 μέχρι και 50	50 ώρες ετησίως
από 51 και άνω	75 ώρες ετησίως

Ο χρόνος απασχόλησης του ΤΑ και ΓΕ κατανέμεται κατά μήνα με κοινή συμφωνία εργοδότη και των εκπροσώπων των εργαζομένων.

5. Σύμβαση ανάθεσης καθηκόντων ΤΑ και ΓΕ

Στις παραγράφους 7 και 8 περιγράφεται η υποχρέωση του εργοδότη να γνωστοποιεί στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας διάφορες πληροφορίες που έχουν σχέση με την πρόθεση του να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφάλειας ή και γιατρού εργασίας σε άτομα εντός ή εκτός της επιχείρησης ή σε ΕΞΥΠΠ.

Σύμφωνα με την παράγραφο 9 η επιθεώρηση εργασίας ελέγχει όλα αυτά τα στοιχεία και επισημαίνει στον εργοδότη το νομότυπο της επιλογής του. Στο σημείο αυτό υπάρχει καινοτομία έναντι του ν. 1568/85. Η καινοτομία συνίσταται στη δυνατότητα παρέμβασης της αρμόδιας επιθεώρησης εργασίας κατά την πρόσληψη τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας.

Επισημαίνεται στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας ότι οφείλουν να ελέγχουν, εξετάζουν και παραβάλουν τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των τεχνικών ασφάλειας και γιατρών εργασίας, το χρόνο απασχόλησής τους καθώς επίσης και τις προσφερόμενες υπηρεσίες, εάν καλύπτουν το σύνολο των υπηρεσιών προστασίας και πρόληψης που υποχρεούται να παρέχει ο εργοδότης στους εργαζόμενους. Επίσης πρέπει να εξετάζουν το χρόνο απασχόλησης των ατόμων αυτών σε άλλες επιχειρήσεις.

Μετά τον παραπάνω έλεγχο οφείλουν να γνωστοποιούν στον εργοδότη τις παρατηρήσεις τους επισημαίνοντας τις αδυναμίες και τις ελλείψεις και να του υποδεικνύουν συμμόρφωση με όσα η νομοθεσία ορίζει.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 4 του ν. 1568/85 η σύμβαση πρόσληψης του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας γίνεται εγγράφως και αντίγραφο της κοινοποιείται από τον εργοδότη στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.

6. Πρόσθετες αρμοδιότητες ΤΑ και ΓΕ

Στην παράγραφο 12 περιγράφεται η υποχρέωση του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας να διενεργούν τις απαραίτητες μετρήσεις, να τις καταγράφουν σε ειδικό βιβλίο, να ενημερώνουν τον εργοδότη για τις τυχόν παραλείψεις, να προτείνουν μέτρα αντιμετώπισης τους και να επιβλέπουν την εφαρμογή τους.

Στην παράγραφο 13 περιγράφεται η υποχρέωση του γιατρού εργασίας να τηρεί ιατρικό φάκελλο για κάθε εργαζόμενο, στον οποίο, μέχρι την καθιέρωση του ατομικού βιβλιαρίου επαγγελματικού κινδύνου, αναγράφονται τα αποτελέσματα των ιατρικών και εργαστηριακών του εξετάσεων. Πρόσβαση στον παραπάνω φάκελλο έχουν ο εργαζόμενος, οι υγειονομικοί επιθεωρητές εργασίας και οι γιατροί του ασφαλιστικού οργανισμού.

Στην περίπτωση που δεν γίνεται η παραπάνω ενημέρωση του ειδικού βιβλίου και του φακέλλου θα θεωρείται ότι δεν έχουν γίνει οι μετρήσεις ή οι εξετάσεις και θα κινούνται οι νόμιμες διαδικασίες.

Άρθρο 5: Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης

Στο άρθρο αυτό ορίζεται η δυνατότητα σύστασης Εξωτερικών Υπηρεσιών Προστασίας και Πρόληψης και περιγράφονται σε γενικές γραμμές το περιεχόμενο της σύμβασης μεταξύ των ΕΞΥΠΠ και των επιχειρήσεων, οι υποχρεώσεις των ΕΞΥΠΠ προς τις επιχειρήσεις, την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας και την αρμόδια Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και οι απαιτήσεις σε προσωπικό και εξοπλισμό των ΕΞΥΠΠ. Ειδικότερα:

1. Σύσταση ΕΞΥΠΠ

Με τις παραγράφους 1, 2 και 3 δίνεται η δυνατότητα σε ατομικές επιχειρήσεις ή νομικά πρόσωπα έξω από την επιχείρηση κατόπιν σχετικής άδειας να συστήνουν "Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης" (ΕΞΥΠΠ) οι οποίες θα μπορούν να ασκούν τις αρμοδιότητες και θα έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις και του τεχνικού ασφάλειας και του γιατρού εργασίας.

Εκδόθηκε το π.δ 95/99 «Όροι ίδρυσης και λειτουργίας των Υπηρεσιών Προστασίας και Πρόληψης» (102/Α/99)

2. Σχέσεις ΕΞΥΠΠ - Επιχειρήσεων - Αρμόδιας Επιθεώρησης Εργασίας

Μεταξύ ΕΞΥΠΠ και επιχειρήσεων, **σύμφωνα με τις παραγράφους 4 και 5**, συντάσσεται γραπτή σύμβαση, η οποία δεν μπορεί να καταγγελθεί ή να λυθεί ή να αλλάξει σε περίπτωση διαφωνίας για θέματα αρμοδιότητας της ΕΞΥΠΠ. Η γραπτή σύμβαση ΕΞΥΠΠ - επιχείρησης καθώς επίσης και οποιαδήποτε καταγγελία ή λύση ή αλλαγή της σύμβασης κοινοποιείται στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας. Στη σύμβαση αναγράφονται τα αναφερόμενα στη παράγραφο 8 του άρθρου 4 στοιχεία και, σύμφωνα με την παράγραφο 8, ο εξοπλισμός ή τα μέσα που διαθέτει η ΕΞΥΠΠ για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της.

Για κάθε επιχείρηση, **σύμφωνα με την παράγραφο 9**, η ΕΞΥΠΠ τηρεί φάκελλο στον οποίο καταχωρούνται τα αναφερόμενα στην ίδια παράγραφο στοιχεία, (τα οποία η ΕΞΥΠΠ καταγράφει και στα σχετικά βιβλία της επιχείρησης), καθώς επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 10, και αναλυτικά δελτία παρουσίας κάθε τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας με το χρόνο απασχόλησης τους. Πρόσβαση στον παραπάνω φάκελλο έχει η επιθεώρηση εργασίας.

Οι ΕΞΥΠΠ ως προς την άσκηση του έργου τους είναι υπό τον έλεγχο της επιθεώρησης εργασίας στην οποία πρέπει, **σύμφωνα με την παράγραφο 13**, να θέτουν στη διάθεσή της κάθε απαραίτητο στοιχείο.

3. Ενημέρωση αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Στην αρμόδια Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, **σύμφωνα με την παράγραφο 10**, κοινοποιείται από την ΕΞΥΠΠ εντός τακτής προθεσμίας συγκεντρωτικός πίνακας των δελτίων παρουσίας των τεχνικών ασφάλειας και γιατρών εργασίας καθώς επίσης και ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων.

Ανάλογες υποχρεώσεις, **σύμφωνα με την παράγραφο 11**, έχουν και τα άτομα εκτός των επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν καθήκοντα τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας.

4. Εξοπλισμός και προσωπικό των ΕΞΥΠΠ

Οι ΕΞΥΠΠ **σύμφωνα με την παράγραφο 7** προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις πρέπει να διαθέτουν το αναγκαίο προσωπικό με την απαιτούμενη επιστημονική εξειδίκευση και σε ικανό αριθμό καθώς επίσης τα απαιτούμενα μέσα ή εξοπλισμό.

Σύμφωνα με τις παραγράφους 6 και 12 οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες που αναλαμβάνει με τη σύμβαση η ΕΞΥΠΠ κατά κανένα τρόπο δεν μεταφέρονται σε εργαζόμενους που απασχολεί. Οι εργαζόμενοι στην ΕΞΥΠΠ έχουν την υποχρέωση να τηρούν το επιχειρησιακό απόρρητο, που αφορά τόσο την ίδια όσο και την επιχείρηση με την οποία συμβάλλεται.

Επίσης σύμφωνα με την **παράγραφο 15** το άρθρο 31 του ν.1568/85 έχει εφαρμογή και για την παροχή στοιχείων που αφορούν την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων από την ΕΞΥΠΠ, σε επιχειρήσεις με τις οποίες συμβάλλεται.

Άρθρο 6: Επιμόρφωση τεχνικών ασφάλειας, γιατρών εργασίας, και εκπροσώπων των εργαζομένων

Στο άρθρο 13 του ν.1568/85 περιγράφονται οι φορείς που έχουν το δικαίωμα να επιμορφώσουν τους τεχνικούς ασφάλειας, τους γιατρούς εργασίας και τους εκπροσώπους των εργαζομένων, καθώς επίσης και η διαδικασία αυτής της επιμόρφωσης.

Στο άρθρο 6 του διατάγματος προβλέπεται ότι η παραπάνω επιμόρφωση μπορεί να διενεργείται και από το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ) καθώς και από τα διαπιστευμένα κέντρα κατάρτισης και περιγράφεται η σχετική διαδικασία.

Άρθρο 7: Γενικές υποχρεώσεις των εργοδοτών

1. **Στις παραγράφους 1, 2 και 3** διατυπώνεται ρητά η γενική αρχή της ευθύνης του εργοδότη, αρχή που διέπει όλη την εργατική μας νομοθεσία και επαναλαμβάνεται ρητά και στον ν.1568/85. Σύμφωνα με την αρχή αυτή:

"Ο εργοδότης είναι υπεύθυνος για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων στην επιχείρησή του και δεν απαλλάσσεται από αυτή την ευθύνη του ούτε όταν οι εργαζόμενοι δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους ούτε όταν αναθέτει καθήκοντα προστασίας και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου στον Τεχνικό ασφάλειας ή/και στον Γιατρό εργασίας ή/και σε αρμόδιες Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης"

2. **Στις παραγράφους 5 και 6** περιγράφονται μερικές γενικές υποχρεώσεις των εργοδοτών που σε γενικές γραμμές έχουν ως εξής:

α. Ο εργοδότης στα πλαίσια των ευθυνών του για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων πρέπει να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα, να επιβλέπει τη σωστή εφαρμογή τους, να τα αναπροσαρμόζει ανάλογα με τις προκαλούμενες μεταβολές, και με τα οποία μέτρα θα εξασφαλίζεται η προστασία της ασφαλείας και της υγείας των εργαζομένων στην επιχείρησή του. Στα μέτρα αυτά μεταξύ άλλων θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται και δραστηριότητες:

- Πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων
- Ενημέρωσης και κατάρτισης
- Δημιουργίας της απαραίτητης οργάνωσης
- Παροχής των αναγκαίων μέσων.

Σύμφωνα με τη παράγραφο 7 η εφαρμογή των παραπάνω μέτρων πρέπει να γίνεται με βάση τις παρακάτω γενικές αρχές πρόληψης:

- Να αποφεύγονται οι κίνδυνοι.
- Να εκτιμούνται οι κίνδυνοι που δεν μπορούν να αποφευχθούν.
- Να καταπολεμούνται οι κίνδυνοι στην πηγή τους.
- Να προσαρμόζεται η εργασία στον άνθρωπο. Ειδικότερα ο εργοδότης πρέπει να μεριμνά ώστε ο σχεδιασμός των θέσεων εργασίας, η επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής να περιορίζουν τη μονοτονία της εργασίας.
- Να παρακολουθείται η εξέλιξη της τεχνολογίας και να συνυπολογίζεται η πρόοδος και τα σύγχρονα μέσα παραγωγής.
- Να αντικαθίσταται το επικίνδυνο από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο.
- Να γίνεται προγραμματισμός της πρόληψης των κινδύνων στην οργάνωση της εργασίας και στις συνθήκες εργασίας.
- Πρώτα να λαμβάνονται μέτρα ομαδικής προστασίας και μετά μέτρα ατομικής προστασίας.
- Να παρέχονται οι κατάλληλες οδηγίες στους εργαζόμενους έτσι ώστε η ενημέρωσή τους να είναι επαρκής.

β. Ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει τη συντήρηση και την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας μέσων και εγκαταστάσεων.

γ. Να εφαρμόζει τις υποδείξεις των τεχνικών και υγειονομικών επιθεωρητών εργασίας και γενικά να διευκολύνει το έργο τους μέσα στην επιχείρηση κατά τους ελέγχους.

3. Σύμφωνα με τη παράγραφο 8:

α. Ο εργοδότης οφείλει να εκτιμά τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων κατά την εργασία. Η εκτίμηση αυτή σύμφωνα με το άρθρο 8 είναι γραπτή και πραγματοποιείται από τους τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, ΕΣΥΠΠ ή ΕΞΥΠΠ στους οποίους ο εργοδότης οφείλει να παρέχει κάθε βοήθεια σε μέσα και προσωπικό για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού.

Η εκτίμηση των κινδύνων είναι μία εσωτερική διεργασία στην επιχείρηση και μία από τις βασικότερες υποχρεώσεις των εργοδοτών. Εντάχθηκε για πρώτη φορά στις εργοδοτικές υποχρεώσεις στα προεδρικά διατάγματα για το μόλυβδο (άρθρο 2, π.δ.94/87) και τον αμιάντο (άρθρο 2, π.δ.70α/90) και πρόσφατα στα

διατάγματα για τις οθόνες (άρθρο 3, π.δ.398/94), τους καρκινογόνους παράγοντες (άρθρο 3, π.δ.399/94) και τους βιολογικούς παράγοντες (άρθρο 3, π.δ.186/95) και αφορούσε εξειδικευμένους κινδύνους.

Σκοπός της εκτίμησης είναι να βοηθήσει τον εργοδότη να ανταποκριθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στη βασική του υποχρέωση που είναι η εξασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων και η προληψη των επαγγελματικών κινδύνων.

Η εκτίμηση των κινδύνων με διατυπωμένες σωστά τις παραμέτρους του προβλήματος θα βοηθήσει επίσης τον εργοδότη να ενσωματώσει την πρόληψη στην λειτουργία της επιχείρησης, να ιεραρχήσει τους κινδύνους και να θέσει προτεραιότητες.

Στο παράρτημα της εγκυκλίου δίνονται γενικές κατευθυντήριες οδηγίες για την σύνταξη της εκτίμησης.

β. Η ανάθεση καθηκόντων σε εργαζόμενο προϋποθέτει υποχρέωση του εργοδότη να λαμβάνει υπόψη τις ικανότητες του εν λόγω εργαζόμενου σε θέματα ασφάλειας και υγείας.

γ. Αποτελεί υποχρέωση του εργοδότη να διαβουλεύεται με τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους τον προγραμματισμό εισαγωγής νέων τεχνολογιών στα πλαίσια που αυτές θα επηρεάσουν τις συνθήκες εργασίας.

δ. Επίσης ο εργοδότης οφείλει να λαμβάνει όλα τα αναγκαία τεχνικά και οργανωτικά μέτρα ώστε στις ζώνες σοβαρού και ειδικού κινδύνου να έχουν πρόσβαση μόνο οι εργαζόμενοι που έχουν λάβει τις κατάλληλες οδηγίες.

4. Στην παράγραφο 8 περιγράφονται οι πρόσθετες υποχρεώσεις των εργοδοτών που αναπτύσσουν δραστηριότητες μέσα στον ίδιο χώρο εργασίας. Στην περίπτωση αυτή, για τα θέματα ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων οι εργοδότες οφείλουν:

- Να συνεργάζονται για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.
- Να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους.
- Να αλληλοενημερώνονται.
- Να ενημερώνει ο καθένας τους υπ' αυτόν εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους.

Την ευθύνη συντονισμού των δραστηριοτήτων αναλαμβάνει ο εργοδότης που έχει υπό τον έλεγχό του τον τόπο εργασίας, όπου εκτελούνται εργασίες, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που έχουν γίνει ειδικές ευνοϊκότερες νομοθετικές ρυθμίσεις.

5. Στην παράγραφο 4 ρυθμίζεται το θέμα της επαρκούς απαλλαγής από την εργασία των εκπροσώπων των εργαζομένων και της διάθεσης των αναγκαίων μέσων προκειμένου να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους.

Με τη ρύθμιση αυτή εξειδικεύεται η υποχρέωση του εργοδότη, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος Γ2 του ν.1568/85 να διευκολύνει τους εκπροσώπους των εργαζομένων στην άσκηση των καθηκόντων τους.

6. Στην παράγραφο 10 καθορίζεται ότι τα μέτρα για την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία κατά την εργασία σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγονται την οικονομική επιβάρυνση των εργαζομένων.

Άρθρο 8: Ειδικές υποχρεώσεις εργοδοτών

Στο άρθρο 8 περιγράφονται μερικές ακόμη ειδικές υποχρεώσεις των εργοδοτών όπως:

- Να έχουν στη διάθεσή τους μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και να καθορίζουν τα μέτρα προστασίας που πρέπει να ληφθούν.

- Να αναγγέλουν στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας και στις αρμόδιες υπηρεσίες των ασφαλιστικών οργανισμών εντός 24 ωρών όλα τα εργατικά ατυχήματα.
- Να τηρούν ειδικό βιβλίο ατυχημάτων.
- Να τηρούν κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών.

Άρθρο 9: Πρώτες βοήθειες, πυρασφάλεια, εκκένωση των χώρων από τους εργαζόμενους, σοβαρός και άμεσος κίνδυνος

Στις παραγράφους 1 και 2 περιγράφεται η υποχρέωση του εργοδότη να λαμβάνει όλα τα αναγκαία τεχνικά και οργανωτικά μέτρα:

- κατάλληλες υποδομές
- διασυνδέσεις με αρμόδιες εξωτερικές υπηρεσίες
- έλεγχος των εγκαταστάσεων και των μέσων παροχής πρώτων βοηθειών
- ορισμός υπευθύνων εργαζομένων κατάλληλα επιμορφωμένων

για να αντιμετωπίζονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τα θέματα των πρώτων βοηθειών, της πυρασφάλειας και της εκκένωσης των χώρων.

Στις παραγράφους 3 και 5 περιγράφονται οι υποχρεώσεις του εργοδότη και τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται στις περιπτώσεις σοβαρού και άμεσου κινδύνου.

Για την περίπτωση που ενδέχεται να εμφανισθεί σοβαρός και άμεσος κίνδυνος θα πρέπει:

- να λαμβάνονται μέτρα και να δίνονται οδηγίες στους εργαζόμενους, ώστε να μπορούν να διακόπτουν την εργασία ή/και να εγκαταλείπουν αμέσως το χώρο εργασίας και να μεταβαίνουν σε ασφαλή χώρο.
- να εξασφαλίζεται ότι οι εργαζόμενοι είναι σε θέση να λαμβάνουν οι ίδιοι τα κατάλληλα μέτρα και όπου υπάρχει αδυναμία να επικοινωνήσουν με τον αρμόδιο ιεραρχικά προϊστάμενο.

Για την περίπτωση που εκδηλώνεται σοβαρός και άμεσος κίνδυνος θα πρέπει:

- να διακόπτεται αμέσως η εργασία στο σημείο που εμφανίζονται οι ελλείψεις, μέχρι την αποκατάστασή τους.
- να ενημερώνονται το συντομότερο δυνατό οι εργαζόμενοι που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν, σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν.
- να μη ζητείται από τους εργαζόμενους, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις δικαιολογούμενες από τις περιστάσεις, να αναλάβουν πάλι την εργασιακή δραστηριότητά τους, εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται ο σοβαρός και άμεσος κίνδυνος.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4 ο εργαζόμενος ο οποίος, σε περίπτωση σοβαρού άμεσου και αναπόφευκτου κινδύνου, απομακρύνεται από τη θέση εργασίας του ή/και από μια επικίνδυνη ζώνη προστατεύεται από κάθε ζημιογόνο και αδικαιολόγητη συνέπεια.

Με τις ρυθμίσεις των παραγράφων 3, 4 και 5 επαναλαμβάνεται το δικαίωμα των εργαζομένων που απορρέει από το άρθρο 662 του αστικού κώδικα. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό ο εργοδότης οφείλει να

διαρρυθμίζει τα σχετικά με την διαμονή, τις εγκαταστάσεις και τα μηχανήματα ή εργαλεία, έτσι ώστε να προστατεύεται η ζωή και η υγεία του εργαζόμενου. Εάν ο εργοδότης παραβεί τις παραπάνω υποχρεώσεις του, κάθε εργαζόμενος μεταξύ των άλλων έχει το δικαίωμα ανάλογα με τον κίνδυνο ή τη βλάβη που υφίσταται να απέχει από την εργασία του και να αξιώσει αποζημίωση από τον εργοδότη

Άρθρο 10 : Διαβουλεύσεις και συμμετοχή των εργαζομένων

Με το άρθρο 2 του ν. 1568/85 καθιερώθηκε το δικαίωμα των εκπροσώπων των εργαζομένων να ζητούν ενημέρωση από τον εργοδότη για διάφορα θέματα που αφορούν την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων στην επιχείρηση και να προτείνουν μέτρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με τα θέματα αυτά. Επιπλέον ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να συζητά με τους εργαζόμενους τέτοια θέματα στις ανά τρίμηνο υποχρεωτικές κοινές συνεδριάσεις τους.

Με το άρθρο 10 του διατάγματος επεκτείνονται και γενικεύονται οι παραπάνω προβλέψεις του ν. 1568/85 με την διατύπωση στην παράγραφο 1 της γενικής αρχής της υποχρέωσης του εργοδότη να διαβουλεύεται με εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους και να επιτρέπει τη συμμετοχή τους για όλα τα θέματα που άπτονται της ασφάλειας και της υγείας τους κατά την εργασία.

Στην παράγραφο 2 περιγράφονται τα γενικότερα και ειδικότερα θέματα για τα οποία ο εργοδότης πρέπει να ζητάει εκ των προτέρων και εγκαίρως τη γνώμη των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους όπως:

Η παροχή υπηρεσιών τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας

Ο ορισμός των υπευθύνων εργαζομένων για τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων.

- Η γραπτή εκτίμηση των κινδύνων
- Το ειδικό βιβλίο και ο κατάλογος των ατυχημάτων
- Η ενημέρωση και η εκπαίδευση
- Ο κανονισμός υγιεινής και ασφάλειας
- Τα θέματα του ευρύτερου περιβάλλοντος

Στις παραγράφους 3 και 6 περιγράφονται τα δικαιώματα των εκπροσώπων των εργαζομένων:

- Να ζητούν από τον εργοδότη να λαμβάνει μέτρα
- Να υποβάλλουν στον εργοδότη σχετικές προτάσεις
- Να παρίστανται κατά τους ελέγχους που διεξάγει η αρμόδια επιθεώρηση εργασίας και να διατυπώνουν τις παρατηρήσεις τους

Στην παράγραφο 5 περιγράφεται το δικαίωμα των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους να απευθύνονται στη αρμόδια επιθεώρηση εργασίας

Στην παράγραφο 4 περιγράφεται η γενική αρχή ότι οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους δεν πρέπει να υφίστανται δυσμενείς επιπτώσεις εξαιτίας των δραστηριοτήτων τους για θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας τους κατά την εργασία, πρόβλεψη που ήδη καλύπτεται για τους εκπροσώπους των εργαζομένων με το άρθρο 3 (παράγραφος 9) του ν. 1568/85.

Άρθρο 11: Ενημέρωση των εργαζομένων

Στο άρθρο 32 του ν. 1568/85 περιγράφεται η υποχρέωση του εργοδότη να ενημερώνει τους εργαζόμενους για την νομοθεσία που ισχύει σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και για τον τρόπο εφαρμογής της από την επιχείρηση.

Με το άρθρο 11 του διατάγματος επεκτείνεται και γενικεύεται η παραπάνω υποχρέωση με τη διατύπωση στη παράγραφο 1 της γενικής αρχής της υποχρέωσης του εργοδότη να ενημερώνει τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους για όλα τα θέματα που άπτονται της ασφάλειας και της υγείας τους κατά την εργασία. Στην ίδια παράγραφο περιγράφονται επίσης τα γενικότερα και ειδικότερα θέματα της ενημέρωσης αυτής όπως:

- Η νομοθεσία και ο τρόπος εφαρμογής της από την επιχείρηση.
- Οι κίνδυνοι, τα μέτρα που λαμβάνονται και οι δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης που ασκούνται.
- Ο ορισμός των υπευθύνων εργαζομένων για τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων.

Στη παράγραφο 2 περιγράφεται η υποχρέωση του εργοδότη να ενημερώνει τους εργοδότες των εργαζομένων των άλλων επιχειρήσεων που εκτελούν εργασίες στην επιχείρηση του για:

- Τους κινδύνους, τα μέτρα που λαμβάνονται και τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης που ασκούνται στην επιχείρησή του.
- Τους υπεύθυνους εργαζόμενους για τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων.

Στην παράγραφο 3 περιγράφεται το δικαίωμα των υπευθύνων για παροχή υπηρεσιών τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας και των εκπροσώπων των εργαζομένων να έχουν πρόσβαση για τη διεκπεραίωση των καθηκόντων τους:

- Στην εκτίμηση των κινδύνων.
- Στα μέτρα και το υλικό προστασίας.
- Στους ελέγχους που διενεργούνται από τις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας.
- Στις πληροφορίες που προέρχονται από τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης

Άρθρο 12 :Εκπαίδευση των εργαζομένων

Στη παράγραφο 1 διατυπώνεται η γενική αρχή της υποχρέωσης του εργοδότη να παρέχει σε κάθε εργαζόμενο κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας μετά την πρόσληψή του, σε τυχόν μετάθεση ή αλλαγή καθηκόντων του ή σε περίπτωση εισαγωγής ή αλλαγής εξοπλισμού εργασίας ή εισαγωγής μιας νέας τεχνολογίας.

Η εκπαίδευση αυτή σύμφωνα με τη **παράγραφο 2** πρέπει να προσαρμόζεται στην εξέλιξη των κινδύνων και στην εμφάνιση νέων κινδύνων και εάν χρειάζεται, να επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Κατάλληλη εκπαίδευση σύμφωνα με τη **παράγραφο 4** για θέματα της αρμοδιότητας τους δικαιούνται να λαμβάνουν επίσης και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων.

Η παραπάνω εκπαίδευση σύμφωνα με τη **παράγραφο 5** παρέχεται κατά την ώρα εργασίας και δεν βαρύνει τους εργαζόμενους ή τους εκπροσώπους τους.

Τέλος εκπαίδευση υπό μορφή οδηγιών πρέπει επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 3, να εξασφαλίζει ο εργοδότης και για τους εργαζόμενους άλλων επιχειρήσεων που εκτελούν εργασίες στην επιχείρησή του όσον αφορά τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία τους κατά τις δραστηριότητές τους στην επιχείρησή του.

Άρθρο 13: Υποχρεώσεις εργαζομένων

Στη παράγραφο 1 διατυπώνεται η γενική αρχή της υποχρέωσης κάθε εργαζόμενου να εφαρμόζει τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και να φροντίζει για την ασφάλεια και την υγεία του καθώς και για την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που επηρεάζονται από τις πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εργασία.

Στις παραγράφους 2 και 3 περιγράφονται οι γενικότερες και ειδικότερες υποχρεώσεις των εργαζομένων όπως:

- Να χρησιμοποιούν σωστά τα μηχανήματα, τον εξοπλισμό, τις επικίνδυνες ουσίες, τα μεταφορικά και άλλα μέσα, τους μηχανισμούς ασφαλείας και τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό.
- Να αναφέρουν αμέσως στον εργοδότη και στους υπεύθυνους ασφαλείας κάθε επικίνδυνη κατάσταση και παράλληλη.
- Να συντρέχουν τον εργοδότη και όσους ασκούν αρμοδιότητες τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας, ώστε να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση όλων των καθηκόντων και απαιτήσεων που επιβάλλονται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας και ο εργοδότης να μπορεί να εγγυηθεί ότι το περιβάλλον και οι συνθήκες εργασίας είναι ασφαλείς και χωρίς κινδύνους.
- Να παρακολουθούν τα σχετικά σεμινάρια ή άλλα επιμορφωτικά προγράμματα.

Άρθρο 14: Επίβλεψη της υγείας

Με το άρθρο αυτό δίνεται η δυνατότητα σε κάθε εργαζόμενο, ακόμα και για προληπτικούς λόγους, εφόσον δεν προβλέπονται άλλα ειδικά μέτρα από τη νομοθεσία για τον ιατρικό του έλεγχο, να μπορεί να προσφύγει στο γιατρό εργασίας της επιχείρησης ή σε αρμόδια μονάδα του ΕΣΥ ή του ασφαλιστικού του οργανισμού για τη διάγνωση τυχόν βλάβης της υγείας του σε συνάρτηση με τους κινδύνους, όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία του κατά την εργασία.

Η διαδικασία που θα ακολουθείται θα είναι σύμφωνη με τις ισχύουσες ασφαλιστικές και υγειονομικές διατάξεις τις σχετικές με την προληπτική ιατρική και οι σχετικές δαπάνες δεν θα βαρύνουν τον ίδιο τον εργαζόμενο.

Σε περίπτωση που από τη μονάδα του ασφαλιστικού οργανισμού ή τη μονάδα του ΕΣΥ διαπιστωθεί ενδεχόμενο πρόβλημα της υγείας του εργαζόμενου που πιθανόν συνδέεται με το εργασιακό περιβάλλον, οι αρμόδιοι των φορέων αυτών έχουν υποχρέωση να ενημερώνουν σχετικά την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας και το γιατρό εργασίας της επιχείρησης, οι οποίοι στη συνέχεια οφείλουν να εξετάζουν τις ιδιαίτερες συνθήκες εργασίας του εργαζόμενου και να υποδεικνύουν τη λήψη των απαραίτητων μέτρων για την προστασία του ίδιου του εργαζόμενου καθώς επίσης και των άλλων εργαζομένων της επιχείρησης.

Η υποχρέωση αυτή των αρμοδίων μονάδων των ασφαλιστικών οργανισμών και του ΕΣΥ έχει ιδιαίτερη σημασία και έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό κενό που υπήρχε στον τομέα της πρόληψης και ριζικής αντιμετώπισης των επαγγελματικών ασθενειών.

Με τη ρύθμιση αυτή είναι δυνατόν να διαπιστωθούν και να καταγραφούν οι επαγγελματικές ασθένειες και η εκδήλωσή ή διαπίστωση τους να κινητοποιήσει άμεσα τους απαραίτητους ελεγκτικούς μηχανισμούς πρόληψης, να αναζητήσουν τα ακριβή αίτια τους και να τα καταπολεμήσουν στη πηγή τους προς όφελος όχι μόνον των εργαζομένων αλλά και των ασφαλιστικών οργανισμών.

ΑΡΘΡΟ 15: Έλεγχος εφαρμογής

Στο άρθρο αυτό ορίζονται οι αρμόδιες υπηρεσίες για τον έλεγχο της εφαρμογής του διατάγματος. Αυτές είναι αρμόδιες Επιθεωρήσεις Εργασίας και συγκεκριμένα τα Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΚΕ.Π.Ε.Κ.) ή οι Διευθύνσεις Επιθεώρησης Εργασίας με τα αρμόδια Τμήματα Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης Εργασίας ή τα Τμήματα Επιθεώρησης Εργασίας.

Για τις επιχειρήσεις των μεταλλείων, λατομείων, ορυχείων ο έλεγχος της εφαρμογής του παρόντος διατάγματος, του ν.1568/85 και των προεδρικών διαταγμάτων που εκδόθηκαν με τις εξουσιοδοτήσεις του ανατίθεται στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης.

ΑΡΘΡΟ 16: Κυρώσεις

Στο άρθρο αυτό περιγράφονται οι ποινικές και οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει τις διατάξεις του διατάγματος.

Οι κυρώσεις αυτές είναι οι ποινικές και οι διοικητικές κυρώσεις που περιγράφονται στα άρθρα 24 και 25 του ν. 2224/94.

Οι διοικητικές κυρώσεις επιβάλλονται με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6 της ΚΥΑ 88555/3293/30.9.88 που κυρώθηκε με το άρθρο 39 του ν. 1836/89.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έλεγχος χώρων εργασίας

Οι Τεχνικοί και Υγειονομικοί Επιθεωρητές στα πλαίσια των υποχρεώσεων τους για τακτικούς και έκτακτους ελέγχους των χώρων εργασίας, σε κάθε έλεγχο που διενεργούν θα πρέπει να περιλαμβάνουν και υποδείξεις για την εφαρμογή των διατάξεων του διατάγματος.

Ενημέρωση εργαζομένων και εργοδοτών

Οι αρμόδιες σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στα πλαίσια της Νομαρχιακής Επιτροπής Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.) και των ελέγχων στους χώρους εργασίας καθώς επίσης και με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο (τοπικό ραδιόφωνο, τηλεόραση, εφημερίδες, οργάνωση ημερίδων, κλπ.) θα πρέπει να ενημερώνουν τους εργοδότες και τους εργαζόμενους για τις νέες ρυθμίσεις που αναφέρονται στο διάταγμα αυτό.

Ενημέρωση Γενικής Δ/σης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας

Επίσης οι αρμόδιες σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης στα πλαίσια του ετήσιου απολογισμού για τις δραστηριότητες της Τεχνικής και Υγειονομικής επιθεώρησης έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν στην παραπάνω Γενική Διεύθυνση του Υπουργείου Εργασίας έκθεση στην οποία θα αναφέρονται ο αριθμός των περιπτώσεων που έκαναν υποδείξεις για θέματα που αφορούν τις διατάξεις του διατάγματος, η σχετική συμμόρφωση των επιχειρήσεων και η τυχόν επιβολή κυρώσεων.

Η ενημέρωση αυτή είναι απαραίτητη καθόσον υπάρχει υποχρέωση της χώρας μας σύμφωνα με το άρθρο 18 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ να υποβάλλει έκθεση ανά πενταετία στην Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του διατάγματος. Επίσης στην έκθεση αυτή πρέπει να αναφέρονται τα διάφορα προβλήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή των διατάξεων του διατάγματος.

Ο
ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Α. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Α. ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

1. Όλα τα Υπουργεία
2. Όλες τις Νομ. Αυτοδιοικήσεις (Υπόψη κ. Νομαρχών)
3. Όλες τις Νομ. Αυτοδιοικήσεις (Υπόψη αρμοδίων επιθεωρήσεων εργασίας)
4. Επιθεώρηση Μεταλλείων Νοτίου Ελλάδος
5. Επιθεώρηση Μεταλλείων Βορείου Ελλάδος
6. ΓΣΕΕ
7. ΣΕΒ
8. ΓΣΕΒΕΕ
9. Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου
10. Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων
11. ΑΔΕΔΥ
12. ΤΕΕ
13. Ένωση Ελλήνων Χημικών
14. Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθηνών
15. Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών
16. Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο
17. ΚΕΔΚΕ
18. Π.Ο.Ε.- Ο.Τ.Α.
19. Εργατικά Κέντρα
20. Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων
21. ΟΑΕΔ
22. Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.)
23. Οργανισμό Εργατικής Εστίας (Ο.Ε.Ε.)
24. Μέλη του Σ.Υ.Α.Ε.
25. Υπηρεσίες Εργατικών Συμβούλων και Ακολουθών Εξωτερικού
26. Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.)

[Με την παράκληση για την κατά το δυνατόν ευρύτερη ενημέρωση πάνω στο περιεχόμενο της εγκυκλίου και του Π.Δ. όλων των εμπλεκόμενων φορέων, των υπόχρεων για την εφαρμογή των σχετικών ρυθμίσεων και όλων των αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων]

Β. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα
4. Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών & άλλων Πόρων
5. Γενική Δ/ση Εργασίας
6. Γενική Δ/ση Διοικ. Υποστήριξης
7. Γενική Δ/ση Συνθηκών & Υγιεινής της Εργασίας
8. Γραφείο κ. Νομικού Συμβούλου
9. Όλες τις Δ/σεις του Υπουργείου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Η εκτίμηση κινδύνων αποτελεί μία συστηματική εξέταση όλων των πλευρών κάθε διεξαγόμενης εργασίας με σκοπό να διαπιστωθεί:

- * Τι θα μπορούσε να προκαλέσει ζημιές ή βλάβες,
 - * κατά πόσον θα μπορούσαν να εξαιρεθούν οι πηγές κινδύνου, και αν όχι
 - * τι μέτρα πρόληψης ή προστασίας εφαρμόζονται ή πρέπει να εφαρμοστούν για τον έλεγχο των κινδύνων.
- Οι ερμηνείες των εκφράσεων "Πηγή κινδύνου", "Κίνδυνος" και "Εκτίμηση κινδύνου" για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου έχουν ως εξής:

Πηγή κινδύνου: Η εγγενής ιδιότητα ή ικανότητα κάποιου στοιχείου (π.χ. υλικών εργασίας, εξοπλισμού, μεθόδων και πρακτικών εργασίας) που ενδέχεται να προκαλέσει βλάβη.

Κίνδυνος: Η πιθανότητα να προκληθεί βλάβη υπό τις συνθήκες χρήσης ή/και έκθεσης, και η πιθανή έκταση της βλάβης.

Εκτίμηση κινδύνων: Η διαδικασία αξιολόγησης των κινδύνων για την υγεία και την ασφάλεια εργαζομένων κατά την εργασία που απορρέουν από τις συνθήκες εμφάνισης μιας πηγής κινδύνου στο χώρο εργασίας.

Οι εκτιμήσεις κινδύνων γίνονται με τη συμμετοχή των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους. Πρέπει να λαμβάνεται η γνώμη τους ως μέρος της εκτίμησης και να ενημερώνονται σχετικά με τα συμπεράσματα των εκτιμήσεων που γίνονται και των προληπτικών μέτρων που πρέπει να ληφθούν.

Η εκτίμηση κινδύνων πρέπει να οργανώνεται και να εφαρμόζεται έτσι ώστε να βοηθάει τους εργοδότες ή τα άτομα που είναι υπεύθυνα για τον έλεγχο της εργασίας να:

- * Προσδιορίζουν τις πηγές κινδύνου που δημιουργούνται κατά την εργασία και να αξιολογούν τους κινδύνους που συνδέονται με αυτές τις καταστάσεις έτσι ώστε να αποφασίσουν τι μέτρα θα πρέπει να λάβουν για την προστασία της υγείας και ασφάλειας εργαζομένων, λαμβάνοντας υπόψη τις νομοθετικές απαιτήσεις.
- * Αξιολογούν τους κινδύνους έτσι ώστε να κάνουν την πλέον ενδεδειγμένη επιλογή εξοπλισμού εργασίας, χρησιμοποιούμενων χημικών ουσιών ή παρασκευασμάτων, της διαμόρφωσης του χώρου εργασίας και της οργάνωσης της εργασίας.
- * Διαπιστώνουν κατά πόσο τα εφαρμοζόμενα μέτρα είναι κατάλληλα
- * Ιεραρχούν τις ενέργειες εφόσον, ύστερα από την εκτίμηση, διαπιστωθεί ότι απαιτούνται περαιτέρω μέτρα.
- * Διαπιστώνουν οι ίδιοι, και αποδεικνύουν στις αρμόδιες αρχές, τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους ότι έχουν ληφθεί υπόψη όλοι οι σχετικοί με την εργασία παράγοντες και ότι έχει ληφθεί η ενδεδειγμένη τεκμηριωμένη απόφαση σχετικά με τους κινδύνους και τα αναγκαία μέτρα για τη διαφύλαξη της υγείας και της ασφάλειας.
- * Εξασφαλίζουν ότι τα προληπτικά μέτρα και οι μέθοδοι εργασίας και παραγωγής που θεωρούνται αναγκαίες και εφαρμόζονται ύστερα από μία εκτίμηση κινδύνων, οδηγούν σε βελτίωση του επιπέδου προστασίας που παρέχεται στους εργαζόμενους όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία.

Η εκτίμηση κινδύνων πρέπει να καλύπτει όλους τους προκύπτοντες από την εργασία κινδύνους οι οποίοι είναι λογικά προβλέψιμοι και όλους τους χώρους εργασίας (σταθερές εγκαταστάσεις, χώρους εργασίας που μεταβάλλονται, κινητούς ή προσωρινούς χώρους εργασίας)

Σε χώρους εργασίας όπου οι καταστάσεις και οι συνθήκες αλλάζουν η εκτίμηση απαιτεί μία προσέγγιση που να λαμβάνει υπόψη αυτές τις μεταβολές.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο το οποίο πρέπει πάντοτε να εξετάζεται είναι η πιθανή παρουσία στο χώρο εργασίας εργαζομένων από άλλες επιχειρήσεις, ή άλλων ατόμων. Η παρουσία τους πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνο ως άτομα που διατρέχουν κίνδυνο, αλλά και επειδή η δραστηριότητά τους ενδέχεται να εκθέσει σε κινδύνους τους εργαζόμενους που εργάζονται ήδη μόνιμα στις εγκαταστάσεις.

Επίσης οι εργοδότες των εργαζομένων που εργάζονται στους χώρους εργασίας άλλων επιχειρήσεων π.χ. ως εργολάβοι συντήρησης, επισκευών, καθαρισμού κ.λ.π. θα πρέπει επίσης να διεξάγουν εκτιμήσεις κινδύνων όπου θα συνεκτιμάται η αλληλεπίδραση μεταξύ των δικών τους εργαζομένων και των δραστηριοτήτων που αυτοί εκτελούν, και εκείνων της επιχείρησης στην οποία εργάζονται. Πρέπει επίσης να ενημερώνουν τον υπεύθυνο της εγκατάστασης και τους άλλους εργοδότες ή τους εργαζόμενους τους οι οποίοι μπορεί να θιγούν, για τους κινδύνους που δημιουργούνται και τα αναγκαία μέτρα πρόληψης.

Ιδιαίτερα υπόψη πρέπει επίσης να λαμβάνονται οι τρίτοι, όπως οι πελάτες, οι εκπαιδευόμενοι, το κοινό γενικά, γιατί αυτοί είναι απίθανο να είναι εξοικειωμένοι με τους κινδύνους που υφίστανται ή τις προφυλάξεις που πρέπει να ληφθούν.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Δεν υπάρχουν καθορισμένοι κανόνες για το πώς πρέπει να διεξάγεται η εκτίμηση κινδύνων. Υπάρχουν ωστόσο ορισμένες αρχές οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τις εκτιμήσεις κινδύνων:

- Η εκτίμηση να διαρθρώνεται έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η εξέταση όλων των σχετικών πηγών κινδύνου και των κινδύνων
- Όταν προσδιορίζεται ένας κίνδυνος, θα πρέπει να γίνεται αντιπαράβολη των σχετικών παρατηρήσεων με τις νομικές απαιτήσεις, τα πρότυπα, τις κατευθυντήριες γραμμές, τα συνιστώμενα όρια επαγγελματικής έκθεσης, τις οδηγίες των κατασκευαστών κλπ.

Για την εκτίμηση των κινδύνων μπορεί κανείς ενδεικτικά να ακολουθήσει μία σειρά παραμέτρων που συνήθως χρησιμοποιούνται και στηρίζονται:

- Στην παρατήρηση του εργασιακού περιβάλλοντος (μέσα πρόσβασης, συνθήκες των δαπέδων, ασφάλεια των μηχανημάτων, σκόνη και καπνοί, θερμοκρασία, φωτισμός, θόρυβος, κλπ.)
- Στον προσδιορισμό των εργασιών που διεξάγονται στο χώρο εργασίας (να προσδιορίζονται όλες οι εργασίες έτσι ώστε να συμπεριληφθούν όλες στην εκτίμηση κινδύνων)
- Στην εξέταση των εργασιών που διεξάγονται στο χώρο εργασίας (αξιολόγηση των κινδύνων από τις διάφορες εργασίες)
- Στην παρατήρηση των υπό εκτέλεση εργασιών (έλεγχος για το αν οι διαδικασίες είναι όπως καθορίζεται ή προβλέπεται, και για το ότι δεν προκύπτουν άλλοι κίνδυνοι)
- Στην εξέταση των τρόπων εργασίας (για να εκτιμηθεί η έκθεση σε πηγές κινδύνου)
- Στην εξέταση εξωτερικών παραγόντων που θα μπορούσαν να επιδράσουν στο χώρο εργασίας (π.χ. εξέταση των καιρικών συνθηκών για εργαζόμενους στο ύπαιθρο)
- Στην εξέταση των ψυχολογικών, κοινωνικών, και φυσικών παραγόντων που μπορεί να συμβάλουν στο στρες κατά την εργασία, πώς αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και με άλλους παράγοντες στην οργάνωση και το περιβάλλον εργασίας

- Στην εξέταση της οργάνωσης για τη διατήρηση των συνθηκών, συμπεριλαμβανομένων μέτρων ελέγχου (π.χ. ότι εφαρμόζονται συστήματα για την εκτίμηση των κινδύνων από μία νέα εγκατάσταση, υλικά κλπ. για ενημερωμένη πληροφόρηση σχετικά με τους κινδύνους).

Η επιλογή και ο συνδυασμός των παραμέτρων της εκτίμησης εξαρτάται από τη φύση του χώρου εργασίας, τις εκτελούμενες εργασίες και την τεχνική πολυπλοκότητα. Η σύνθεση των παραμέτρων αυτών αποτελεί και την εξειδίκευση της εκτίμησης για συγκεκριμένους κλάδους ή χώρους εργασίας.

Για την διεξαγωγή της εκτίμησης των κινδύνων, είναι ζωτικής σημασίας να διατυπώνουν τη γνώμη τους ή/και να συμμετέχουν εκείνοι που εργάζονται στο χώρο εργασίας. Αυτό έχει σκοπό να εξασφαλίσει ότι οι πηγές κινδύνου προσδιορίζονται όχι μόνο με βάση τις γενικές γνώσεις (π.χ. ιδιότητες χημικών ουσιών, επικίνδυνα τμήματα μηχανημάτων) αλλά και με βάση τη γνώση των συνθηκών εργασίας και τις αρνητικές επιδράσεις στους εργαζόμενους οι οποίες μπορεί να μην έχουν προβλεφθεί.

Οι εργαζόμενοι μπορούν επίσης να επιστήσουν την προσοχή σε ορισμένες πηγές κινδύνου οι οποίες λόγω της φύσης τους είναι δύσκολο να εντοπισθούν.

Πρόκειται για προβλήματα που μπορούν να προκύπτουν από την οργάνωση της εργασίας, τη μέθοδο της εργασίας ή τη θέση εργασίας. Οι εργαζόμενοι μπορεί επίσης να θεωρούν ότι ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να εκτελούν την εργασία τους οδηγεί σε δυσκολίες.

Για παράδειγμα επειδή πρέπει να εκτελούν την εργασία τους πολύ γρήγορα αυτό οδηγεί σε ένταση ή ίσως επειδή εκτελείται κατά τρόπο που ο εργαζόμενος αναγκάζεται να παίρνει άβολη θέση αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ασήμαντες ή οξείες ενοχλήσεις, πόνους και βλάβες λόγω επαναλαμβανόμενης καταπόνησης.

Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να αρκεί μία απλή μελέτη που να καλύπτει όλους τους κινδύνους σε ένα χώρο εργασίας ή σε μία δραστηριότητα. Σε άλλες περιπτώσεις μπορεί να απαιτούνται διαφορετικές προσεγγίσεις για τα διάφορα μέρη ενός χώρου εργασίας.

Έτσι για παράδειγμα σε μία επιχείρηση με σταθερό φάσμα παραγωγής προϊόντων ίσως είναι σκόπιμο η εκτίμηση να διεξαχθεί ξεχωριστά εξετάζοντας:

- Τα μηχανήματα και τους μηχανικούς κινδύνους
- Τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή των προϊόντων και για τη λειτουργία των μηχανημάτων και τους πιθανούς κινδύνους για την υγεία.
- Το γενικό περιβάλλον (π.χ. θερμοκρασία, υγρασία, θόρυβος, φωτισμός, εξερισμός)
- Τα μέσα πρόσβασης
- Το βοηθητικό εξοπλισμό (ανυψωτικά μηχανήματα, μεταφορικά μέσα)
- Τις ειδικές διεργασίες
- Την ασφάλεια από ηλεκτρολογικής πλευράς
- Άλλες δραστηριότητες (καθαρισμός, συντήρηση)

Διάφορους παράγοντες που συμβάλλουν στο στρες κατά την εργασία.

Στη πράξη είναι συχνά χρήσιμο η εκτίμηση κινδύνων να αντιμετωπίζεται ως μία διαδικασία που εκτελείται σταδιακά, όπου σε κάθε διαδοχικό στάδιο τίθεται στο επίκεντρο ή εξετάζεται σε μεγαλύτερο βάθος, ένα συγκεκριμένο ζήτημα όπου εντοπίζεται κίνδυνος. Τα στάδια αυτά μπορούν σε γενικές γραμμές να περιγραφούν ως εξής:

Στο πρώτο στάδιο γίνεται μία συνολική ή γενική εκτίμηση η οποία πρέπει:

Όπου είναι δυνατόν, να προσδιορίζει τους κινδύνους οι οποίοι μπορούν να εξαλειφθούν. Σε πολλές περιπτώσεις αυτό δεν μπορεί να επιτευχθεί, αλλά πρέπει πάντοτε να εξετάζεται.

- Να επισημαίνει τους κινδύνους για τους οποίους δεν απαιτείται να ληφθούν περαιτέρω μέτρα αλλά χρειάζεται οσστόσο επαγρύπνιση για εξαιρετικές ή ειδικές περιπτώσεις.

- Να προσδιορίζει εκείνους τους κινδύνους που είναι πολύ γνωστοί και για τους οποίους τα μέτρα ελέγχου προσδιορίζονται εύκολα και είναι άμεσα διαθέσιμα.
- Να δείχνει πού απαιτείται πληρέστερη εκτίμηση, και ενδεχομένως, με τη χρήση πιο πολύπλοκων μεθόδων.

Σε περίπτωση που από τη γενική εκτίμηση καταγράφονται περιπτώσεις κινδύνων που απαιτούν πληρέστερη εκτίμηση, αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα παρακάτω στάδια:

- Προσδιορισμό των πηγών κινδύνου.
- Προσδιορισμό των εργαζομένων (ή άλλων) που διατρέχουν κίνδυνο από αυτές τις πηγές κινδύνου.
- Αξιολόγηση ή υπολογισμό του σχετικού κινδύνου.
- Εξέταση του κατά πόσον ο κίνδυνος μπορεί να εξαληφθεί - και αν όχι - λήψη απόφασης για το κατά πόσο πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την πρόληψη ή τη μείωση του κινδύνου και ιεράρχηση των μέτρων αυτών.

Αναλυτικότερα τα παραπάνω στάδια έχουν ως εξής:

α. Προσδιορισμός των πηγών κινδύνου

Για τον προσδιορισμό των πηγών κινδύνου πρέπει να επιδιώκεται η συστηματική εξέταση όλων των πλευρών της εργασίας, δηλαδή να διαπιστώνεται τι πραγματικά συμβαίνει στο χώρο εργασίας ή κατά τη διάρκεια της εργασιακής δραστηριότητας, να προσδιορίζονται εκείνες οι πλευρές της εργασίας που μπορούν να προκαλέσουν βλάβες (πηγές κινδύνου) και το πώς οι εργαζόμενοι αλληλεπιδρούν με αυτές κατά τη διάρκεια της εργασίας τους επηρεάζοντας έτσι το βαθμό κινδύνου.

Το παράρτημα Α περιέχει ενδεικτικό και μη εξαντλητικό κατάλογο με καταστάσεις και δραστηριότητες εργασίας που απαιτούν εκτίμηση κινδύνου όπως π.χ.η χρήση του εξοπλισμού εργασίας, οι τρόποι εργασίας και η διαμόρφωση των χώρων, η χρήση ηλεκτρισμού, η εκθεση σε ουσίες ή παρασκευάσματα επικίνδυνα για την υγεία και ασφάλεια, η εκθεση σε φυσικούς και βιολογικούς παράγοντες, οι περιβαλλοντικοί παράγοντες και το κλίμα του χώρου εργασίας, η αλληλεπίδραση χώρου εργασίας και ανθρώπινων παραγόντων, οι ψυχολογικοί παράγοντες, η οργάνωση της εργασίας κ.λ.π.

β. Προσδιορισμός των εργαζομένων που ενδέχεται να εκτεθούν σε πηγές κινδύνου.

Πρέπει να προσδιορίζονται οι εργαζόμενοι που αλληλεπιδρούν με τις πηγές κινδύνου είτε άμεσα είτε έμμεσα και ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται σε ομάδες εργαζομένων που μπορεί να διατρέχουν ιδιαίτερο ή αυξημένο κίνδυνο.

Το παράρτημα Β περιέχει ενδεικτικό και μη εξαντλητικό κατάλογο εργαζομένων και άλλων ατόμων που μπορεί να διατρέχουν ιδιαίτερο ή αυξημένο κίνδυνο.

γ. Αξιολόγηση ή υπολογισμός του κινδύνου

Ο υπολογισμός του κινδύνου μπορεί να είναι μία απλή διαδικασία που να στηρίζεται στην κρίση και δεν απαιτεί ειδικές γνώσεις ή μπορεί να απαιτεί πολύπλοκες μεθόδους και ιδιαίτερες τεχνικές.

Για τον υπολογισμό του κινδύνου μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορες τεχνικές και μέθοδοι που ποικίλουν από απλές "ποιοτικές" μεθόδους μέχρι πιο πολύπλοκες "ποσοτικές".

Οι ποιοτικές μέθοδοι βασίζονται στην εμπειρία, την κρίση και τη σύγκριση με νομοθετικές διατάξεις, προδιαγραφές, πρότυπα και πρακτικές. Χρησιμοποιούνται ευρέως για την εκτίμηση του κινδύνου στους περισσότερους χώρους εργασίας για τις πλείστες από τις καθημερινές διαδικασίες και εξοπλισμό. Οι

κυριότεροι τρόποι για την "ποιοτική" εκτίμηση του κινδύνου είναι οι επιθεωρήσεις, οι κατάλογοι ελέγχου και οι στατιστικές ατυχημάτων και ανεπιθύμητων περιστατικών.

Πιο υψηλού επιπέδου και αξιοπιστίας μέθοδοι μπορούν να περιλαμβάνουν ανάλογα με τη διαδικασία και τη φύση της επικίνδυνης κατάστασης, τεχνικές όπως Ανάλυση Τρόπων Αποτυχίας και Συνεπειών (Failure Mode and Effect Analysis, "FMEA"), Μελέτη της Εξέλιξης της Επικίνδυνης Κατάστασης (Hazard Operability Study "HAZOP") και Ιεραρχική Ανάλυση Λειτουργιών (Hierarchical Task Analysis).

Οι ποσοτικές μέθοδοι που περιλαμβάνουν κυρίως την Ανάλυση Δέντρου Λαθών (Fault Tree Analysis) και την Ανάλυση Δέντρου Γεγονότων (Event Tree Analysis) χρησιμοποιούν αριθμητικά δεδομένα για την "αστοχία" του τεχνικού εξοπλισμού, των παραγόντων του περιβάλλοντος και του ανθρώπου. Με τους τρόπους αυτούς, ο κίνδυνος εκφράζεται ως πιθανότητα ή συχνότητα εκδήλωσης. Χρησιμοποιούνται κυρίως στις βιομηχανίες κινδύνου μεγάλης έκτασης, και σε περιπτώσεις μηχανικού εξοπλισμού που έχει τη δυνατότητα πρόκλησης μεγάλης ζημιάς, όπως για παράδειγμα τα δοχεία πίεσεως, οι πρέσες, κλπ.

Θα ήταν χρήσιμο η πιθανή έκταση της βλάβης από έναν προσδιορισμένο κίνδυνο να διαπιστώνεται ως μία σειρά αποτελεσμάτων όπως:

- ζημιά μικρής σημασίας
- ατύχημα χωρίς τραυματισμό
- μικρός τραυματισμός (μώλωπας, πληγή)
- σοβαρός τραυματισμός (κάταγμα, ακρωτηριασμός, χρόνια ασθένεια)
- θανατηφόρο ατύχημα
- πολύνεκρο ατύχημα

Η πιθανότητα να σημειωθεί η ενδεχόμενη βλάβη μπορεί να λαμβάνει διαβαθμίσεις όπως:

- απίθανη
- ενδεχόμενη (αλλά όχι πολύ πιθανή)
- πιθανή
- αναπόφευκτη (εν καιρώ)

δ. Λήψη μέτρων.

Στο στάδιο αυτό πρέπει να εξετάζεται να αποφασίζεται ποιά μέτρα πρέπει να ληφθούν για την εξάλειψη ή την πρόληψη ή την μείωση των κινδύνων με στόχο πάντα να εξασφαλίζεται στους εργαζόμενους η προστασία που απαιτείται τουλάχιστον από την νομοθεσία για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων.

Για την εξέταση και την απόφαση για το ποιά μέτρα θα ληφθούν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι παρακάτω θεμελιώδεις γενικές αρχές για την πρόληψη των κινδύνων κατά σειρά προτεραιότητας:

- Να αποφεύγονται οι κίνδυνοι.
- Να αντικαθίσταται το επικίνδυνο από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο.
- Να καταπολεμούνται οι κίνδυνοι στην πηγή τους.
- Πρώτα να λαμβάνονται μέτρα ομαδικής προστασίας και μετά μέτρα ατομικής προστασίας.
- Να προσαρμόζεται η εργασία στον άνθρωπο.
- Να επιδιώκεται η συνεχής βελτίωση του επιπέδου προστασίας.

Επισημαίνεται ότι όταν πρόκειται να ληφθούν μέτρα πρόληψης, αυτά θα πρέπει να βελτιώνουν το επίπεδο προστασίας που εξασφαλίζεται στους εργαζόμενους όσον αφορά την ασφάλεια και υγεία.

Είναι αναγκαίο να ιεραρχούνται οι ενέργειες που πρέπει να γίνουν για την εξάλειψη ή την πρόληψη των κινδύνων. Η ιεράρχηση αυτή πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη σοβαρότητα του κινδύνου, τις πιθανές συνέπειες ενός ατυχήματος, τον αριθμό των πληττομένων ατόμων και τον αναγκαίο χρόνο για την λήψη μέτρων πρόληψης.

Ορισμένα προβλήματα δεν μπορούν να λυθούν άμεσα. Είναι πιθανόν ένα πρόγραμμα ιεράρχησης να πρέπει να συμπεριλάβει μέτρα που μπορούν να ληφθούν βραχυπρόθεσμα ως μέρος ενός σταδιακού προγράμματος για την εξάλειψη ή τη μείωση των κινδύνων μακροπρόθεσμα.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι, εφόσον είναι δυνατόν, αποφάσεις τέτοιου είδους να λαμβάνονται κατά τη φάση σχεδιασμού ή απόκτησης νέων διεργασιών, εγκαταστάσεων, προϊόντων και διαδικασιών.

Ασφαλώς έχει πάντοτε μεγάλη σημασία οι προφυλάξεις να εφαρμόζονται και να διατηρούνται σωστά με επιθεωρήσεις, ελέγχους ή άλλες διοικητικές διαδικασίες.

3. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Υστερα από την εκτίμηση κινδύνων πρέπει να εξασφαλίζεται ο σχεδιασμός, η οργάνωση και η παρακολούθηση των μέτρων προστασίας και πρόληψης έτσι ώστε να διατηρείται η αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων και να εξασφαλίζεται ο έλεγχος των κινδύνων.

Οι πληροφορίες που προκύπτουν από τις δραστηριότητες παρακολούθησης πρέπει να χρησιμοποιούνται για την επανεξέταση και αναθεώρηση της εκτίμησης κινδύνων.

4. ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ

Η εκτίμηση κινδύνων δεν πρέπει να είναι μια δραστηριότητα που γίνεται μια για πάντα. Η εκτίμηση πρέπει να επανεξετάζεται και να αναθεωρείται, ανάλογα με τις ανάγκες, για μια σειρά λόγους όπως οι εξής:

Η εκτίμηση μπορεί να οδηγεί σε αλλαγές της διαδικασίας εργασίας, όπως υποκατάσταση ενός χημικού παράγοντα από έναν λιγότερο εύφλεκτο, η χρήση διαφορετικών εργαλειομηχανών. Η εφαρμογή αυτών των αλλαγών πρέπει να έχει υποβληθεί σε εκτίμηση πριν από την πραγματοποίηση των αλλαγών. Πάντως, αφού εισαχθούν οι αλλαγές θα πρέπει να εκτιμηθούν οι νέες συνθήκες εργασίας έτσι ώστε να επανεξεταστούν οι συνέπειες των αλλαγών στην πράξη.

Τα μέτρα προφύλαξης που εισάγονται για την μείωση των κινδύνων μπορεί να επηρεάζουν τη διαδικασία εργασίας. Για παράδειγμα η εισαγωγή ενός συστήματος "άδειας εργασίας" για την εκτέλεση εργασιών σε "θερμό περιβάλλον" θα απαιτεί την απομάκρυνση εύλεκτων υλικών, ή η αλλαγή των οδών πρόσβασης για τη βελτίωση της ασφάλειας κατά τις μεταφορές μπορεί να έχει επιπτώσεις στη θέση αποθήκευσης των υλικών.

- Η εκτίμηση μπορεί να μην ισχύει πλέον επειδή τα στοιχεία ή οι πληροφορίες στις οποίες βασίζεται δεν είναι πλέον έγκυρες
- Η εκτίμηση μπορεί να βελτιωθεί
- Τα μέτρα πρόληψης και προστασίας που είναι σε ισχύ είναι ανεπαρκή ή δεν είναι πλέον κατάλληλα
- Η διερεύνηση ατυχημάτων που οδήγησαν σε τραυματισμό ή ασθένεια μπορεί να αποκαλύψει την ανάγκη αλλαγών έτσι ώστε να προληφθούν παρόμοια ατυχήματα. Η διερεύνηση παρ' ολίγον απωλειών μπορεί επίσης να αποφέρει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους και να συμβάλει στον προσδιορισμό μέτρων αναγκαίων για τη μείωση των κινδύνων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

1. Χρήση του εξοπλισμού εργασίας

- 1.1. Περιστερεφόμενα ή παραλλήλως μετακινούμενα κινητά μέρη με ανεπαρκή προφύλαξη τα οποία μπορούν να συνθλίβουν, να σφίξουν, να διατρυπήσουν, να χτυπήσουν, να αρπάξουν ή να τραβήξουν.
- 1.2. Ελεύθερη κίνηση υλικού, μερών ή τμηματός του (πτώση, κύληση, ολίσθηση, ανατροπή, εκτίναξη, ταλάντευση, σύνθλιψη) που μπορεί να κάνει ένα άτομο να χτυπήσει.
- 1.3. Κινήσεις μηχανημάτων και οχημάτων.
- 1.4. Κίνδυνος πυρκαγιάς και έκρηξης (π.χ. από τριβή, δοχεία υπό πίεση).
- 1.5. Παγίδευση.

2. Τρόποι εργασίας και διαμόρφωση των χώρων

- 2.1. Επικίνδυνες επιφάνειες (αιχμηρές άκρες ή γωνίες ή σημεία, ανώμαλες επιφάνειες, προεξοχές).
- 2.2. Εργασία σε μεγάλο υψος.
- 2.3. Εργασίες με άβολες κινήσεις ή στάσεις του σώματος.
- 2.4. Περιορισμένος χώρος.
- 2.5. Υγρές ή άλλες ολισθηρές επιφάνειες (παραπάτημα, γλύστρημα).
- 2.6. Σταθερότητα της θέσης εργασίας.
- 2.7. Επίδραση της χρήσης εξοπλισμού ατομικής προστασίας.
- 2.8. Είσοδος και εργασία σε κλειστούς χώρους.

3. Χρήση ηλεκτρισμού

- 3.1. Ηλεκτρικοί διακόπτες και εξαρτήματα.
- 3.2. Ηλεκτρικά καλώδια (μονώσεις, συνδέσεις, διακλαδώσεις, διαδρομές κλπ)
- 3.3. Ηλεκτρικός εξοπλισμός (έλεγχος, μονώσεις, γειώσεις κλπ)
- 3.4. Χρήση φορητών ηλεκτρικών εργαλείων.
- 3.5. Πυρκαγιά ή έκρηξη προκαλούμενη από ηλεκτρική ενέργεια.
- 3.6. Εναέριες ηλεκτρικές γραμμές.

4. Εκθεση σε ουσίες ή παρασκευάσματα επικίνδυνα για την υγεία και ασφάλεια

- 4.1. Εισπνοή, πρόσληψη και δερματική απορρόφηση υλικού επικίνδυνου για την υγεία
- 4.2. Χρήση εύφλεκτων και εκρηκτικών υλικών.
- 4.3. Ελλειψη οξυγόνου (ασφυξία).
- 4.4. Παρουσία διαβρωτικών ουσιών.
- 4.5. Δραστικές ή ασταθείς ουσίες.

5. Εκθεση σε φυσικούς παράγοντες

- 5.1. Εκθεση σε θόρυβο, υπερήχους.
- 5.2. Εκθεση σε μηχανικές δονήσεις
- 5.3. Εκθεση σε θερμές ουσίες ή μέσα.
- 5.4. Εκθεση σε ψυχρές ουσίες ή μέσα.
- 5.5. Εκθεση σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία
- 5.6. Εκθεση σε λέιζερ.
- 5.7. Παρουσία ρευστών υπό πίεση (πεπεισμένος αέρας, ατμός, υγρά).

6. Εκθεση σε βιολογικούς παράγοντες

7. Περιβαλλοντικοί παράγοντες και κλίμα του χώρου εργασίας.

- 7.1. Ανεπαρκής ή ακατάλληλος φωτισμός.
- 7.2. Ακατάλληλος έλεγχος της θερμοκρασίας, υγρασίας ή εξαερισμού.
- 7.3. Παρουσία ρύπων.

8. Αλληλεπίδραση θέσης εργασίας και ανθρώπινων παραγόντων

- 8.1. Εξάρτηση από τις γνώσεις και τις ικανότητες του προσωπικού.
- 8.2. Εξάρτηση από τους τρόπους συμπεριφοράς.
- 8.3. Εξάρτηση από την καλή επικοινωνία και τις κατάλληλες οδηγίες για την αντιμετώπιση των μεταβαλλόμενων συνθηκών.
- 8.4. Επιπτώσεις των λογικά προβλέψιμων αποκλίσεων από τις ασφαλείς διαδικασίες εργασίας.
- 8.5. Καταλληλότητα του εξοπλισμού ατομικής προστασίας.
- 8.6. Χαμηλή παρακίνηση για εργασία κατά τρόπο ασφαλή.
- 8.7. Εργονομικοί παράγοντες, όπως ο σχεδιασμός της θέσης εργασίας έτσι ώστε να βολεύει τον εργαζόμενο.
- 8.8. Εξάρτηση του συστήματος ασφαλείας από την ανάγκη ακριβούς λήψης και επεξεργασίας πληροφοριών.

9. Ψυχολογικοί παράγοντες

- 9.1. Δυσχέρειες της εργασίας (ένταση, μονοτονία).
- 9.2. Διαστάσεις του χώρου εργασίας (κλειστοφοβία, απομονωμένη εργασία).
- 9.3. Σύγκριση ή σύγκρουση ρόλων.
- 9.4. Συμβολή στη λήψη αποφάσεων που επηρεάζει την εργασία και τα καθήκοντα.
- 9.5. Υψηλές απαιτήσεις, μικρός έλεγχος της εργασίας.
- 9.6. Αντιδράσεις σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

10. Οργάνωση της εργασίας

- 10.1. Παράγοντες εξαρτώμενοι από τις διαδικασίες εργασίας (π.χ. συνεχής εργασία, βάρδιες, νυχτερινή εργασία).
- 10.2. Αποτελεσματικά συστήματα διοίκησης και μέτρα που εφαρμόζονται για την οργάνωση, το σχεδιασμό, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μέτρων υγείας και ασφάλειας.
- 10.3. Συντήρηση του εξοπλισμού συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού ασφαλείας.
- 10.4. Κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση ατυχημάτων και καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

11. Διάφοροι παράγοντες

- 11.1. Κίνδυνοι προκαλούμενοι από άλλα άτομα (πχ βία κατά του προσωπικού θυρίδων, προσωπικού ασφαλείας, φυλάκων).
- 11.2. Εργασία με ζώα
- 11.3. Εργασία σε ατμόσφαιρες υπό πίεση
- 11.4. Δυσμενείς καιρικές συνθήκες
- 11.5. Εργασία κοντά σε νερό ή υποβρυχίως
- 11.6. Μεταβαλλόμενοι χώροι εργασίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΞΑΝΤΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΔΙΑΤΡΕΧΟΥΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ Η ΑΥΞΗΜΕΝΟ ΚΙΝΔΥΝΟ

1. Προσωπικό με ειδικές ανάγκες
2. Νέοι και ηλικιωμένοι εργαζόμενοι
3. Εγκυες γυναίκες και θηλάζουσες μητέρες.

4. Ανειδίκευτο ή άπειρο προσωπικό (πχ νεοπροσληφθέντες, εποχιακοί και έκτακτοι εργαζόμενοι).
5. Άτομα που εργάζονται σε κλειστούς ή ανεπαρκώς αεριζόμενους χώρους.
6. Προσωπικό συντήρησης και καθαρισμού
7. Υπεργολάβοι
8. Αυτοαπασχολούμενοι εργαζόμενοι
9. Σπουδαστές, μαθητευόμενοι και ασκούμενοι
10. Επισκέπτες
11. Υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης
12. Εργαζόμενοι εργαστηρίου.
13. Εργαζόμενοι με προϋπάρχοντα προβλήματα υγείας (π.χ. βρογχίτιδα, καρδιακά νοσήματα)
14. Εργαζόμενοι που παίρνουν φάρμακα τα οποία μπορεί να αυξήσουν την ευπάθειά τους σε βλάβες.